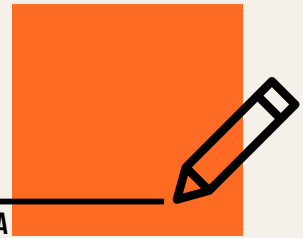

НА ДОПОМОГУ МАЙСТРОВІ

ПІДГОТУВАЛА МЕТОДИСТКА МЦППВ АНАСТАСІЯ ОДІНЦОВА

Методи виробничого навчання за джерелом інформації

Словесні методи

(інструктаж, бесіда, пояснення, розповідь, робота з друкованим джерелом інформації).

Можливості словесних методів:

- дозволяють в короткий термін передати велику за обсягом інформацію;
- розвивають абстрактне мислення;
- розвивають у здобувачів освіти здібності до глибокого та осмисленого сприйняття об'єкту, що вивчається, і визначення сутності предметів, явищ, зв'язків та закономірностей між ними.

Наочні методи – це візуальне сприйняття дійсності, поєднання наочного сприйняття і слова.

Основні форми поєднання наочності і слова:

- за допомогою слова педагог керує за спостереженнями здобувачів освіти, а знання про сам об'єкт, що вивчається, здобувачі освіти здобувають із самої наочності об'єкту;
- наочні об'єкти - підтвердження словесного викладання навчальної інформації;
- наочні об'єкти доповнюють словесні пояснення у тих випадках, коли слово не може з достатньою повнотою охарактеризувати явище;
- наочні об'єкти - засіб поєднання, узагальнення і систематизації окремої словесної інформації;
- позитивно впливають на емоційну сферу діяльності здобувачів освіти.

Практичні методи

(вправи, ЛПР, рішення виробничих і технічних задач, дослідження, самостійна практична робота)

Методичні прийоми:

- постановка задач;
- планування і організація їх виконання;
- оперативне стимулювання;
- регулювання і контроль;
- аналіз підсумків практичної роботи;
- виявлення причин недоліків;
- коректування практичної діяльності.

Вправи – основний метод виробничого навчання.

Використовуються на всіх етапах професійного навчання при виконанні:

- трудових прийомів;
- трудових операцій;
- трудових процесів;
- технологічним процесом;
- вправ на тренажерах тощо.

Методи за характером пізнавальної діяльності

Репродуктивні

забезпечують міцність засвоєння навчальної інформації, швидкість формування практичних умінь і навичок, оперативність при виправленні помилок та їх причин.

1. Пояснювально-ілюстративний:

- слухання пояснення майстра;
- спостереження за демонстрацією, яку виконує майстер. Використовується переважно на початкових етапах навчання, коли здобувачі освіти ще не володіють уміньми і навичками пошукової діяльності, не мають сформованих компетентностей.

2. Репродуктивний:

- виконання здобувачами освіти прийомів та операцій за зразком, показаним майстром;
- виконання здобувачами освіти робіт згідно з інструкційно-технологічною картою;
- вправлення здобувачів освіти на тренажерах за докладно розробленою інструкцією;
- контроль процесу та підсумків роботи за вказівкою майстра.

Продуктивні

забезпечують розвиток творчої навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, сприяють більш осмисленому та самостійному оволодінню знаннями, уміньми і навичками, формованню компетентностей.

1. Частково-пошуковий:

- виконання завдань за технологічною картою, яка не має інструктивних вказівок;
- самостійна робота на тренажерах при різних режимах та ситуаціях;
- прийняття оптимальних рішень під час роботи в незвичних умовах;
- активна участь при з'ясуванні особливостей нових трудових прийомів та їх застосування у виробничій діяльності;
- пошук причинно-наслідкових зв'язків.

2. Дослідницький:

- самостійне визначення технології та режимів виконання завдань;
- проведення досліджень з метою встановлення закономірностей та алгоритмів технологічних процесів;
- планування і виконання індивідуальних та кваліфікаційних робіт (або курсових і дипломних проєктів ФМБ).

Проблемно-розвивальні методи:

- монологічне проблемне викладання;
- діалогічне проблемне викладання;
- евристичний;
- алгоритмічний;
- програмований.

Методичні прийоми:

- проблемна розповідь: педагог по ходу пояснення висуває проблему, розмірковує, доводить, узагальнює, аналізує факти і обирає приклад оптимального рішення;
- евристична проблемна бесіда: педагог ставить перед здобувачами освіти ряд послідовних і взаємопов'язаних питань, у відповідях на які вони повинні висловлювати свої припущення та пропозиції і намагатись самостійно довести їх справедливості;
- проблемно-пошукові вправи: можуть бути застосовані у тих випадках, коли здобувачі освіти можуть самостійно, за завданням майстра виконати окремі види дій, що підводять їх до засвоєння нової інформації та формування умінь і навичок виконання практичної діяльності в нестандартних ситуаціях;
- дослідницькі лабораторні роботи: використовуються з метою розвитку умінь і навичок творчої науково-

пізнавальної діяльності, сприяють більш усвідомленому і самостійному оволодінню професією;

- алгоритмічна діяльність: новий навчальний матеріал розподіляється на частини, вивчення яких здійснюється у строгій логічній послідовності, при цьому кожна частина навчального матеріалу насичена проблемними запитаннями, ситуаціями, завданнями;
- програмовані завдання: створення різноманітних програм вивчення одного і того ж навчального матеріалу залежно від інтелекту здобувачів освіти, періоду навчання і наявної виробничої ситуації

Методи активного навчання

✓	традиційні	✓	інноваційні
	<ul style="list-style-type: none"> ● лабораторно-практичні заняття; ● самостійне виконання навчально-виробничих робіт; ● виробничий семінар; ● виробнича практика; ● виконання індивідуальних завдань; ● дискусія з мозковим штурмом; ● програмоване навчання (ПК); ● дослідницька робота.		<ul style="list-style-type: none"> ● розробка варіантів рішень; ● імітаційні вправи; ● індивідуальний тренінг; ● аналіз конкретних ситуацій; ● розігрування ролей; ● ігрове проектування; ● ігри, ділові ігри.

За своїм характером традиційні методи спрямовані на формування особистості зі заданими якостями, яка професійно діє лише в стандартних умовах. Сучасні випускники ЗП(ПТ)О мають професійно діяти у нестандартних або непередбачених обставинах. Тому при навчанні професії застосовуються інноваційні методи навчання.

Критерії вибору методів навчання

Методи навчання повинні відповідати:

- принципам навчання;
- цілям і задачам навчання;
- змісту теми, що вивчається;
- періоду навчання;
- навчальним можливостям здобувачів освіти;
- наявним умовам та відведеному для навчання часу;
- наявному дидактичному і матеріально-технічному забезпеченню;
- можливостям педагога: досвіду, рівню наполегливості, педагогічним здібностям, особистим якостям.

Основна планувальна документація з виробничого навчання в ЗП(ПТ)О

“Положення про організацію навчально-виробничого процесу у ПТНЗ” (наказ Міністерства освіти № 419) визначає основні навчально-методичні документи планування виробничого навчання в професійно-технічному навчальному закладі:

- **навчальний план**

Документ, що визначає освітній рівень вступника, цілі навчання, перелік обов'язкових навчальних предметів, механізм міжпредметних зв'язків, форми, періодичність, терміни контролю знань, умінь, навичок здобувачів освіти, їх кваліфікаційної атестації, вимоги до основних обов'язкових засобів навчання та плановий рівень кваліфікації випускника.

- **навчальна програма з виробничого навчання**

Документ, що визначає зміст професійних знань, умінь і навичок та способи і методи їх формування. Робоча навчальна програма розробляється фахівцем, що викладає курс, на основі типової з урахуванням змін у відповідній галузі виробництва та сфері послуг і погоджується із замовниками робітничих кадрів.

- **поурочно-тематичний план**

Документ, що складається педагогом відповідно до навчальних програм, розглядається на засіданні відповідної методичної комісії, затверджується заступником директора і є документом багаторазового використання.

- **перелік навчально-виробничих робіт з професії**

Визначає роботи, які виконують здобувачі освіти з метою оволодіння професійними знаннями, вміннями, навичками, що передбачені програмою виробничого навчання; складається на півріччя майстром виробничого навчання під керівництвом старшого майстра, обговорюється методкомісіями та затверджується заст. директора з НВР.

- **план навчально-виробничої діяльності**

Розробляється на квартал старшим майстром на основі програм виробничого навчання, переліку робіт відповідно до тарифного розряду, фонду навчального часу на виконання робочих завдань.

- **план виробничого навчання групи**

Складається на місяць на основі навчального плану, програми виробничого навчання і переліку НВР і визначає конкретний зміст навчально-виробничих завдань учнівської групи, послідовність та організацію їх виконання

- **план уроку**

Обов'язковий особистий документ, складається в довільній формі і має на меті забезпечити педагогу найбільш ефективно проведення уроку виробничого навчання. За умови проведення уроків у паралельних групах за однією і тією ж темою майстер складає один план уроку з урахуванням особливостей проведення уроку в тій чи іншій групі.